४८

कविर्भार्गवः।पवमानः सोमः। गायत्री।

तं त्वा नृम्णानि बिभ्रतं सधस्थेषु महो दिवः।चारुं सुकृत्ययेमहे॥ ९.०४८.०१

नृम्णानि- वीर्याणि । बिभ्रतम्- धरन्तम् । महो दिवः सधस्थेषु- चित्ताकाशसदनेषु । तम्- तादृशम् । त्वाम्- भवन्तम् । चारुम्- सुन्दरम् । सुकृत्यया- शोभनकर्मणा । ईमहे- याचामहे ॥१ ॥

संवृक्तधृष्णुमुक्थ्यं महामहिव्रतं मदम्।शतं पुरो रुरुक्षणिम्॥ ९.०४८.०२

संवृक्तधृष्णुम्- धर्षकहिंसकम् । उक्थ्यम्- मन्त्रात्मकम् । महामहिव्रतम्- महनीयमहाधर्मयुक्तम् । मदम्- तृप्तिहर्षकरम् । शतं पुरः रुरुक्षणिम्- बहुबन्धननाशकम् ॥२ ॥

अतस्त्वा रयिमभि राजानं सुक्रतो दिवः।सुपर्णो अव्यथिर्भरत्॥ ९.०४८.०३

अतः दिवः- तस्माच्चिदाकाशात् । सुक्रतो- शोभनसङ्कल्प । रयिम्- संपद्भूतम् । राजानम्- रञ्जकम् । अभि- आभिमुख्येन । त्वा- भवन्तम् । अव्यथिः- व्यथारहितः । सुपर्णः- पक्षी मुमुक्षाप्रतीकः । भरत्- आहरत् ॥३ ॥

विश्वस्मा इत्स्वर्दृशे साधारणं रजस्तुरम्।गोपामृतस्य विर्भरत्॥ ९.०४८.०४

विः- पक्षी मुमुक्षाप्रतीकः । विश्वस्मै स्वर्दृशे- सर्वस्मै ज्योतिर्दर्शनाय । साधारणम्- समानम् । इत्- एव । रजस्तुरम्- जीवोदकप्रेरकम् । ऋतस्य- प्रकृतिनियतेः । गोपाम्- पालकम् । भरत्- आहरत् ॥४ ॥

अधा हिन्वान इन्द्रियं ज्यायो महित्वमानशे।अभिष्टिकृद्विचर्षणिः॥ ९.०४८.०५

अधा- अथ। अभिष्टिकृत्- अभीष्टवरदः। विचर्षणिः- सूक्ष्मदर्शी। इन्द्रियम्- ईशनशक्तिम्। हिन्वानः- प्रेरयन्। ज्यायः- प्रभूतम्। महित्वम्- माहात्म्यम्। आनशे- व्याप्नोति ॥५॥